

ת"פ 50986/12/16 - מדינת ישראל נגד מועאד אבו עליון

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 50986-12-16 מדינת ישראל נ'
אבו עליון

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן

בעניין:

מדינת ישראל

המאשימה:

נגד

מועאד אבו עליון

הנאשם:

עו"ד איילת קדוש - בשם המאשימה

נוכחים:

הנאשם וב"כ עו"ד אחסאן ווהבה

גזר דין

כללי

1. בטרם שמיעת הראיות, הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו כתב האישום שהוגש נגד הנאשם תוקן והנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה עיקריהן:

שריף אלקאדי, באקר אלקאדי, סהר אלקאדי והאני אלקאדי הם קרובי משפחה המתגוררים בשכונה 20 ברהט (להלן: "המתלוננים"). בין משפחת הנאשם למשפחת המתלוננים ישנו סכסוך קודם לאירוע שיתואר בהמשך (להלן: "הסכסוך"). במסגרת הסכסוך, החליטו הנאשם ואחרים שזהותם אינה ידועה למאשימה להתגרות במתלוננים. בתאריך 15.12.16 בסמוך לשעה 14:45 הגיעו הנאשם והאחרים ברכב מסוג ב.מ.וו, השייך לנאשם, לשכונה 20 ברהט והחלו לנסוע במהירות הלך ושוב בכביש הסמוך לבתי המתלוננים, על מנת להקניטם. כתוצאה מהרעש הרב שגרמה נסיעת הרכב, יצאו המתלוננים מבתיהם ונעמדו בסמוך לכביש. כאשר הרכב חלף במהירות על פני המתלוננים, אחד מהם סימן לרכב לעצור, אך הנאשם והאחרים המשיכו בנסיעה מהירה לכיוון היציאה מהשכונה, שם ביצעו פניית פרסה וחזרו שוב בנסיעה לעבר המתלוננים. אחד המתלוננים אחז צינור מתכת בידו וכשהנאשם והאחרים חלפו שוב על פניו הוא השליך את הצינור לעבר הרכב ופגע בחלקו האחורי. הנאשם והאחרים נסעו מהמקום, וקשרו ביניהם קשר לחזור לשכונה 20 במטרה לאיים על המתלוננים באמצעות נשק חם שהיה ברשותם, ללא היתר או רישיון כדן, על מנת להקניטם או להפחידם. הנאשם והאחרים הצטיידו בכלי נשק (להלן: "הנשק"), וחבשו כובעים וחם- צוואר על מנת להקשות על זיהויים. בסמוך לאחר מכן, לאחר השעה 15:00, חזרו הנאשם והאחרים לשכונה 20. באותה העת המתלוננים עמדו בסמוך לכביש ליד אחד הבתים בשכונה. הנאשם והאחרים הגיעו בנסיעה לעבר המתלוננים וכשהתקרבו אליהם, אחד מהם הוציא את פלג גופו העליון מחלון הגג הנפתח ברכב כשהוא נושא את הנשק, וזאת בכוונה להפחידם. המתלוננים

נבהלו למראה הנשק וניסו להסתתר מפני הנאשם והאחרים. הנאשם והאחרים עזבו את השכונה אך חזרו אליה כעבור כמה דקות, כדי לשוב ולאיים על המתלוננים. הנאשם נשא את הנשק, הוציא את פלג גופו העליון מחלון גג הרכב, וירה מהנשק מספר קליעים באוויר, במטרה להפחיד את המתלוננים. לאחר מכן הנאשם והאחרים עזבו את המקום.

2. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות, כאמור, הוא הורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 449(א)(1) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); הובלה ונשיאת נשק, לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין; איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין; וירי באזור מגורים, לפי סעיף 340 א' לחוק העונשין.

3. במסגרת הסדר הטיעון הסכימו הצדדים כי התביעה תעתור להטיל על הנאשם שלוש שנות מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס, וההגנה תטען לעונש כראות עיניה.

4. לבקשת ההגנה ובהסכמת התביעה, שירות המבחן התבקש להכין תסקיר על הנאשם.

5. תסקיר שירות המבחן

הנאשם בן 26, רווק. טרם מעצרו התגורר בבית אמו ברהט. מסר, כי עבד כעוזר חשמלאי. לדבריו סיים 12 שנות לימוד. לנאשם 8 אחים מאמו ואביו ו- 12 אחים נוספים מנישואי אביו לשלוש נשים נוספות.

הנאשם שיתף כי בהיותו בן 16 חבר לבני נוער חסרי מסגרת והסתבך בפלילים. לחובתו ארבע הרשעות קודמות בגין עבירות רכוש, הצתה והפרת הוראה חוקית.

ביחס לעבירות כאן, הנאשם לוקח אחריות חלקית על ביצועו. לטענתו, במועד האירוע שטה אלכוהול עם חבריו, ובהמשך הם עברו עם רכבם מספר פעמים סמוך לביתם של המתלוננים. הנאשם שלל כוונה להקניט את המתלוננים. תיאר, כי לאחר שאחד המתלוננים השליך מוט ברזל לעבר הרכב- אקט שתורגם מצדו כפגיעה בכבודו- חש כי עליו לנקוט בפעולה כדרך להשיב את כבודו ולכן הביא נשק שהיה שייך לאחד מחבריו במטרה לירות באוויר ולהפחיד את המתלונן. ציין, כי לאחר שחברו לא הצליח לירות, הוא לקחת מידי את הנשק וירה באוויר לעבר המתלוננים.

בשיחה עם שירות המבחן השליך הנאשם את נסיבות ביצוע העבירה על העובדה שהיה תחת השפעת אלכוהול. וטען כי התנהגותו באירוע אינה מאפיינת אותו. הוסיף, כי מעולם לא התנסה בסמים ושלל בעייתיות בתחום האלכוהול.

שירות המבחן התרשם כי לנאשם קושי בוויסות דחפים ונטייה לפעול ללא הפעלת שיקול דעת ובחינת השלכות

מעשיו, והעריך כי הנאשם מחזיק בעמדות מסורתיות הקשורות לתפיסה כי במקרה של פגיעה בכבודו או בכבוד משפחתו קיימת לגיטימציה לתגובה אלימה. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם מתקשה להתייחס לפגיעה במתלוננים ואינו מגלה אמפטיה כלפיהם, והעריך כי קיימת רמת סיכון בינונית להתנהגות תוקפנית ברמת חומרה בינונית.

שירות המבחן לא המליץ על חלופת ענישה או שיקום במסגרת הקהילה, והעריך כי התייחסות מוחשית וקונקרטיית תחבר את הנאשם למחירים של התנהגות אלימה בעתיד.

6. הנאשם הגיש חוות דעת של קרימינולוגית, בה נכתב כי הנאשם מביע רצון להשתלב בתהליך טיפולי בתחום האלכוהול והומלץ לעשות כן.

טענות הצדדים

1. התביעה טענה, כי מתחם העונש ההולם למעשה הנאשם נע בין 3 ל- 5 שנות מאסר בפועל. היא עמדה על הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה; על מדיניות הענישה בעבירות הנשק; ועל נסיבות ביצוע העבירות כבר בשלב החקירה, בגילו הצעיר, ובעברו הפלילי שאינו מכביד ואינו כולל עבירות בתחום הנשק. עוד ציינה, כי הנאשם שלל נזקקות טיפולית ולא עבר הליך טיפולי כלשהו, והפנתה לאמור בתסקיר שירות המבחן ולהתרשמות שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון בינונית להתנהגות תוקפנית מצד הנאשם. עתרה לקבל את עמדת התביעה ולהטיל על הנאשם 3 שנות מאסר בפועל, מאסר מותנה וקנס משמעותי. הגישה את המרשם הפלילי של הנאשם ופסיקה.

לעניין חוות הדעת של הקרימינולוגית מטעם ההגנה, טענה, כי ההמלצות בחוות הדעת נבחנו על ידה ונדחו, בהתבסס על עמדת הפסיקה הנותנת עדיפות לתסקירי שירות המבחן על פני חוות דעת פרטיות.

2. ההגנה טענה, כי נסיבות המקרה מצדיקות להטיל על הנאשם מאסר בעבודת שירות. נטען, כי אמנם בוצע ירי בנשק, אך האירוע במהותו הוא אירוע איומים. בתחילת האירוע הנאשם והאחרים רצו להתגרות במתלוננים באמצעות נסיעה רועשת ברחוב מגוריהם, ובתגובה, אחד המתלוננים השליך לעבר הרכב מוט מתכת ופגע בו. בעקבות זאת הנאשם והאחרים עזבו את המקום והחליטו לחזור אליו על מנת לאיים על המתלוננים באמצעות נשק. לא היתה לנאשם ולאחרים כוונה לפגוע במי מהמתלוננים אלא לאיים עליהם ולהפחידם. צוין, כי הנאשם החזיק פיזית לראשונה בנשק כשהם נכנסו לשכונה בפעם השלישית ואז ירה באוויר, ולא לעבר המתלוננים. בפועל, לא נגרם נזק. האירוע התרחש במסגרת סכסוך בין משפחות, ונערכה סולחה בין הצדדים. הפנה לפסיקה, וטען כי הפסיקה שהגישה התביעה דנה במקרים חמורים יותר.

צוין שהנאשם בן 26, רווק. סיים 12 שנות לימוד. נטען, שעברו הפלילי אינו מכביד, מגיל צעיר הוא נאלץ לעבוד ולעזור בפרנסת המשפחה, והוא אדם חיובי במהותו. נטען כי שליחת הנאשם לכלא תפגע גם באינטרס הציבורי.

נטען כי המעשים בוצעו תחת השפעת אלכוהול וכי לנאשם רצון ומוטיבציה להשתקם, ויש לאפשר לו למצות מהלך שיקומי טרם גזירת הדין. וצוין שהנאשם היה עצור במשך חודשיים ואחר כך שהה במעצר בית מלא.

3. הנאשם אמר כי הוא יודע שהוא עשה טעות ושעל טעויות משלמים, וצוין כי הוא נרשם ביחידת הטיפול באלכוהול.

דין והכרעה

1. הנאשם וחבריו הגיעו לשכונת מגורי המתלוננים ברכבו של הנאשם, באמצע היום, במטרה להתגרות במתלוננים. הם נסעו במהירות בכביש הסמוך לבתי המתלוננים, הלוך ושוב, תוך גרימת רעש רב, כדי להקניט את המתלוננים, ובהמשך, הם חזרו למקום עם נשק, נסעו לעבר המתלוננים, כשאחד מנוסעי הרכב מחזיק בידיו בנשק בצורה גלויה ומפחיד את המתלוננים שהיו במקום, ואחר כך הנאשם אוחז בנשק ויורה בו באוויר כדי להפחיד את המתלוננים.

2. ההגעה המתגרה אל מקום מגורי המתלוננים, תוך נסיעה רועשת ומתריסה, המטילה כשלעצמה אימה והמסכנת מטבעה את הנמצאים בסביבה, היא ביטוי של בריונות בלתי נסבלת, הפורעת את הסדר הקהילתי והציבורי.

הנאשם וחבריו לא הסתפקו במופע הפרוע בסיבוב הראשון והם חזרו למקום מצוידים בנשק, נסעו ברכב לעבר המתלוננים ואחד מנוסעי הרכב החזיק בנשק בצורה גלויה ומאיימת, שהפחידה את המתלוננים וגרמה להם לנסות להסתתר מפני הסכנה.

גם מופע האימים הזה לא קירר את דעתו של הנאשם וכעבור מספר דקות הוא וחבריו חזרו לשכונת מגורי המתלוננים ותוך כדי נסיעה ברכב הנאשם הוציא את פלג גופו העליון מגג הרכב וירה מהרובה שבידו מספר יריות באוויר כדי להפחיד את המתלוננים.

כל בר דעת מבין את הסכנות הטבועות בירי מנשק - גם באוויר - בקרבת בני אדם, ובמיוחד כשהירי מתבצע מתוך רכב ובאווירה מתלהמת.

3. נשק הוא כלי מסוכן. בכוחו לפצוע ואף להמית. החזקתו והפעלתו מחייבות ידע, מיומנות ושמירת כללי זהירות. בשל כך, החזקת נשק מחייבת רישוי, הניתן על ידי המדינה במשורה והוא כרוך בעמידה במאפיינים ובקריטריונים, בהמלצת המשטרה ובהכשרה עיונית ומעשית. והחזקתו ללא רשות כדין היא עבירה שהעונש הקבוע לצדה הוא 7 שנות מאסר.

4. הערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ע"י הנאשם, הם בין היתר, שמירת שלווה הפרט מפני איום ופגיעה; שמירת הסדר הציבורי; שמירת הגוף; שמירת בטחון הציבור. בנסיבות, מידת הפגיעה בהם היא משמעותית, בין היתר בהתחשב בכך שהמדובר בירי בנשק חם בשכונת מגורים, בקרבת בני אדם ומתוך רצון להפחיד ולאיים.

5. כברוב העבירות, גם בעבירות הנשק, ניתן למצוא קשת רחבה של עונשים, המושפעת מנתונים ומרכיבים שונים ובהם סוג הנשק וטיבו ונסיבות המעשה והעושה.

עם זאת, בשנים האחרונות ישנה מגמת החמרה מוצהרת בענישת עבירות נשק -

"דברים אלה עולים בקנה אחד עם פסיקתו של בית משפט זה, הנוטה להחמיר בעבירות של החזקת נשק שלא כדין ושימוש בנשק, בדרך של ענישה מרתיעה והרחקת מבצע העבירה מן החברה לתקופה מסוימת. זאת, בעיקר בשל כך שעבירות מסוג זה מקימות פוטנציאל להסלמה עבריינית ויוצרות סיכון ממשי וחמור לשלום הציבור וביטחונו". (ע"פ 3156/11 ג'מיל זראיעה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (21.02.12))

"נוכח היקפן המתרחב של עבירות המבוצעות בנשק בכלל וסחר בנשק בפרט, וזמינותו המדאיגה של נשק בלתי חוקי במחוזותינו, התעורר הצורך להחמיר בעונשי המאסר המוטלים בעבירות אלה. אכן, "התגלגלותם" של כלי נשק מיד ליד ללא פיקוח עלול להוביל להגעתם בדרך לא דרך לגורמים פליליים ועוינים. אין לדעת מה יעלה בגורלם של כלי נשק אלה ולאילו תוצאות הרסניות יובילו - בסכסוך ברחוב, בקטטה בין ניצים ואף בתוך המשפחה פנימה. הסכנה הנשקפת לציבור כתוצאה מעבירות אלה, לצד המימדים שאליהם הגיעו, מחייבים לתת ביטוי הולם וכבד משקל להגנה על הערך החברתי שנפגע כתוצאה מפעילות עבריינית זאת, הגנה על שלום הציבור מפני פגיעות בגוף או בנפש, ולהחמיר את עונשי המאסר המוטלים בגין פעילות עבריינית זאת, בהדרגה...". (ע"פ 1323/13 רך חסן נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (05.06.13))

6. בע"פ 2562/16 אלון עמר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.03.17) המערער קשר עם אחר לירות על בית משפחת המתלוננים. בהתאם לכך, הצטיידו השניים באקדח, במחסנית ובתחמושת, נסעו לביתם של המתלוננים, כשברשותם האקדח, והמערער ירה חמישה כדורים מהאקדח אל עבר הבית, אשר גרמו לחורי ירי בקירו החיצוני. בשלב זה נגרם "מעצור" באקדח, אשר המערער ניסה לתפעל על-מנת להמשיך לירות, ומשכשל בכך, נסו השניים מן המקום. המערער המשיך להחזיק באקדח עד שנעצר בבית אמו כשהאקדח ברשותו. בנוסף, המערער הפר, מספר פעמים, הוראות חוקיות שנקבעו לו בגדר תיק אחר המתנהל נגדו, סחט מאמו כסף באיומים ותקף אותה.

המערער הורשע בעבירות של החזקת נשק, נשיאה והובלה של נשק, וירי באזור מגורים; ובעבירות של סחיטה באיומים וכן עבירת הפרת הוראה חוקית (ריבוי מקרים). בגזר דינו קבע בית המשפט המחוזי כי כתב האישום כולל שני אישומים שונים ונפרדים,

בית המשפט קבע שמתחם העונש ההולם לאירוע הירי והחזקת הנשק נע בין 24 ל-60 חודשי מאסר בפועל, ומתחם העונש ההולם לעבירות האחרות נע בין 8 ל-20 חודשי מאסר בפועל, והשית על המערער 43 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס ופיצוי.

בית המשפט העליון דחה את הערעור (למעט התערבות בשני עניינים - ניכוי ימי המעצר בגדרם היה המערער גם אסיר, והפיצוי שהושת עליו למתלוננים) ואמר בין היתר את הדברים הבאים -

" ... בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הרבה הגלומה בעבירות נשק, במיוחד כאשר נעשה שימוש בנשק בשכונות מגורים ובמקומות ציבוריים. אכן, עבירות מסוג זה "יוצרות סיכון ממשי וחמור לשלום הציבור וביטחונו", וחומרן אינה מתמצה רק במה שאירע בפועל, אלא גם במה שעלול היה להתרחש (ע"פ 6989/13 פרח נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 13 (25.2.2014); ע"פ 3156/11 זראיעה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (12.2.2013); ע"פ 116/13 וקנין נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (31.7.2013); ע"פ 8488/11 חליל נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (5.11.2012)). לכך יש להוסיף את העבירות הנוספות בהן הורשע המערער, ובהן עבירת הסחיטה באיומים שאף היא עבירה חמורה, שנקבע שיש לקבוע בצדה ענישה של מאסר בפועל לתקופה ממושכת (ע"פ 2357/13 רוש נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה כ"ב (6.10.2013) והאסמכתאות שם). אכן, כקביעת בית המשפט המחוזי, נדרשת ענישה מחמירה ומרתיעה בעניינו של המערער; ולא סברנו שהמערער הצביע על נסיבות המצדיקות את התערבותנו בעונש שנגזר."

בע"פ 4595/13 עלי זובידאת נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 06.07.14) על רקע סכסוך בין משפחתו של המערער 1 ומשפחה אחרת, קשרו שני המערערים קשר להגיע לחצר ביתו של המתלונן ולבצע ירי מאקדח בכוונה להפחיד או להקניט את המתלונן ו/או את משפחתו. בהמשך לקשר הם הצטיידו באקדח ובתחמושת, הגיעו ברכב אל חצר הבית כשהאקדח ברשותם, ובעודם נוסעים ברכב, הם נכנסו לחצר הבית, בזמן שהמתלונן ובני משפחתו ישבו במרפסת הבית בקומת הקרקע, והמערער 2 ירה מבעד לחלון הרכב מספר יריות. כתוצאה מהירי פגעו מספר קליעים בקירות הבית ובחלון, וגרמו נזק.

המערערים הורשעו בעבירות של נשיאה והובלת נשק; ירי באזור מגורים; איומים; וקשירת קשר לפשע; כולן בצירוף סעיף 29 לחוק העונשין, ובית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שלושים חודשי מאסר בפועל לבין חמש שנות מאסר בפועל וגזר על המערערים 42 חודשי מאסר בפועל ו-18 חודשי מאסר על תנאי.

בית המשפט העליון קבע-

"באשר לעבירת נשיאת נשק, כפי שצינו לעיל, בית משפט חזר ועמד על חומרנה ועל הסכנה הנשקפת ממנה ומעבירות נשק אחרות לשלום הציבור ולביטחונו, אף אם סיכון זה לא התממש בסופו של דבר. בענייננו, מדובר בכלי נשק שהביא להסלמתו של סכסוך בין משפחות, שאך בנס הסב נזק לרכוש בלבד ולא הביא ל"סיבוב הסלמה" נוסף (ראו למשל: ע"פ 4400/13 עבאסי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 48 (3.2.2014); ע"פ 5323/12 אבו ליל נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11

17.6.2014)). מדיניות הענישה שנקבעה בעבירות נשק כוללת ככלל רכיב עונש מאסר בפועל אף במקרה של הרשעה ראשונה, ולכן אין בידינו לקבל את טיעונו של המערער 1 שיש להשית עליו עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, על אף המלצת שירות המבחן בעניינו בבית המשפט המחוזי... לא מצאנו פגם במתחם העונש ההולם שנקבע ונע בין שלושים חודשי מאסר בפועל לחמש שנות מאסר בפועל. נזכיר כי מדיניות הענישה הנהוגה אינה השיקול היחיד בקביעת מתחם העונש (ראו למשל: ע"פ 1127/13 גברזיני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 25 (15.1.2014), ולכן לא די בכך שהובאה לפנינו פסיקה בה קיימת ענישה נמוכה יותר מהמתחם שנקבע, ודאי שלא בעניין של עבירות הנשק, שבשנים האחרונות מסתמנת מגמה של החמרה הדרגתית בעונשים בגין. דעתנו כי ראוייה מגמה זו, כפי שגם ביארנו בעמדתנו בעניין סעיף 340א (ראו גם: עניין סלימאן, בפסקה 14)... "

עם זאת, עונש המאסר שהוטל על המערער הופחת לשלושים חודשי מאסר, בשל נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה.

בע"פ 6989/13 חנא פרח נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 25.02.14) המערער הורשע בעבירות של יריות באזור מגורים, ובעבירת נשק (החזקה ונשיאה). כמו כן, הוא צירף תיק נוסף בו יוחסו לו עבירות של תקיפת שוטר, נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים, נהיגה בקלות ראש ובחוסר זהירות, סטייה מנתיב נסיעה וגרם נזק לרכוש.

המערער התקשר אל המתלונן ואיים עליו כי יפגע בו, לנוכח חשדו כי המתלונן הפיץ דברים בגנות חברתו. המתלונן, אשר חשש מאיומי המערער, התקשר לאחיו של המערער וביקש ממנו להגיע לביתו במטרה לפתור את הסכסוך. בעת שאחיו של המערער והמתלונן שהו בבית המתלונן, הגיע המערער למקום, יצא מרכבו, נופף באקדח באוויר וקילל. לאחר שאחיו של המערער ואביו של המתלונן יצאו מהבית על מנת להרגיעו, חזר המערער לרכבו, נסע כחמישים מטרים, ירה מספר יריות מבעד לגגו הנפתח של הרכב ונמלט מהמקום.

בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם לעבירות הנשק של המערער נע בין 12 ל-24 חודשי מאסר בפועל. ומתחם העונש ההולם לעבירות בתיק שהמערער צירף נע בין 3 ל-10 חודשי מאסר בפועל. וגזר על המערער 13 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס, פסילה ופסילה על תנאי.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, וקבע-

"בית משפט זה חזר לא אחת על הסכנה הרבה הטמונה בעבירות נשק "בעיקר בשל כך שעבירות מסוג זה מקימות פוטנציאל להסלמה עבריינית ויוצרות סיכון ממשי וחמור לשלום הציבור וביטחונו" (ע"פ 3456/11 זראיעה נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 5 (21.02.2012)). בהתאם, מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות אלה היא מדיניות של ענישה מחמירה המחייבת בדרך כלל הטלת עונשי מאסר לריצוי בפועל גם על מי שזו הרשעתו הראשונה (ע"פ 2006/12 מדינת ישראל נ' אסדי [פורסם בנבו] (28.3.2012), (להלן: עניין אסדי); ע"פ 7502/12 כוויס נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (25.6.2013)). בענייננו, המעשים שבהם הורשע המערער חמורים. המערער עשה שימוש באקדח, אותו החזיק שלא כדין, בלב שכונות מגורים ולאחר

שאיים על המתלונן. אמנם באירוע הירי לא נגרם נזק אך אין בכך כדי להפחית מחומרת המעשה, שכן החומרה שבעבירות הנשק מתבטאת גם במה שעלול היה להתרחש (ע"פ 116/13 ועקנין נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 7 (31.7.2013)). לא ניתן להשלים עם מצב של ירי באזור מגורים בשל סכסוך אישי או כעס שחש המערער כלפי המתלונן. זאת ועוד, עיין בפסיקה ביחס לעונשים הנהוגים בתחום הנדון ובנסיבות דומות (ואף קלות יותר) מעלה כי העונש שהושת על המערער אינו חורג מרף הענישה המקובל ואינו נוטה לחומרא (והשוו: עניין אסדי; ע"פ 8488/11 חליל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (5.11.2012); ע"פ 4460/11 מדינת ישראל נ' פאיד [פורסם בנבו] (28.11.2011); ע"פ 2948/08 יעקב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (10.7.2008)). עבירות הנשק, לבדן, מחייבות במקרה זה נשיאה בעונש של מאסר בפועל. התהליך השיקומי הממשי בו נתון המערער, כמו גם האפשרות, שאנו מקווים שלא תתממש, לפיה המאסר יגרום להתדרדרות במצבו של המערער, אינם יכולים, במקרה זה, להטות את הכף באופן שהמערער לא ירצה עונש של מאסר בפועל... סוף דבר, הערעור נדחה."

בע"פ 4876/12 **מרדכי עמר** נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 23.01.13) בין בנו של המערער לבין המתלונן נתגלע סכסוך עובר לאירוע מושא כתב האישום. המערער איים על המתלונן בפני חברו של המתלונן שהעביר למתלונן את דברי האיום. לאחר זמן, המערער פגש את המתלונן וחבריו והתפתח ביניהם ויכוח. המערער ביקש להיפגש עם המתלונן מאוחר יותר ו"לסגור איתו חשבון", והמתלונן אמר לו כי ימתין לו בבית הקברות. בסמוך לאחר מכן נסעו המתלונן וחבריו לכיוון ביתו של אחד מהם, ושם עמד המתלונן על המדרכה עם חברו א.ד., לצד רכבו של א.ד., כשחבר נוסף - א.ס., ישב בתוך הרכב במושב הנוסע הקדמי. לפתע הגיע למקום המערער ברכבו, ניצב עימו במקביל לרכב של א.ד., קרא למתלונן לבוא לבית הקברות, שלף אקדח וירה מתוך הרכב מספר יריות, אשר חלקן פגעו בחלק האחורי של הרכב, עזב את המקום ונסע לדרכו. כתוצאה מהירי נפגע רכבו של א.ד. מפגיעת מספר קליעים בחלק האחורי הצדדי, והחלון והשמשה האחוריות נופצו כתוצאה מכך.

המערער הורשע בעבירות של החזקת נשק; איומים; ירי באזור מגורים; ומעשה פזיזות ורשלנות; והושתו עליו 30 חודשי מאסר לריצוי בפועל, ומאסר על תנאי.

בית המשפט העליון אמר את הדברים הבאים-

"הלכה היא כי אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בחומרת העונש שהשיתה הערכאה הדיונית, זאת למעט במקרים חריגים בהם נפלה טעות בגזר הדין או שהעונש שנגזר על ידיה חורג באופן קיצוני מרף הענישה הנהוג בנסיבות דומות [ראו, למשל: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (29.1.2009), פסקה 11 לפסק הדין]. ממבט ראשון, בהתחשב בחומרת העבירות שביצע המערער, כמו גם בעברו הפלילי המכביד (גם אם חלקו ישן), קשה לומר כי בית המשפט המחוזי חרג מרף הענישה הנהוג בעבירות דומות, ודאי שלא באופן קיצוני המצדיק את התערבותו של בית משפט זה בשבתו כערכאת ערעור. בית המשפט כינה את הסכסוך שקדם לירי "סכסוך של מה בכך" במרכזו ניצב בנו של המערער. אותו סכסוך הוביל לכך שהמערער איים, נשא נשק ועשה בו שימוש בתוך שכונת מגורים, כשירה אל עבר חלקו האחורי של רכב שבחזיתו ישב בחור צעיר, בעוד המתלונן וצעיר נוסף ניצבים לצד הרכב. בא כוח המערער הפנה לפסקי דין שבהם הושתו על נאשמים בעבירות בנשק עונשים פחותים

מזה שהוטל על המערער [כך, למשל, בע"פ 2006/12 מדינת ישראל נ' אסדי [פורסם בנבו] (28.3.2012)], אולם כידוע, "קשה להשוות גזרי דין באורח מתמטי" [ראו: ע"פ 1332/04 מדינת ישראל נ' פס [פורסם בנבו] (19.4.2004) (להלן: עניין פס)], וביחס לרף הענישה הנוהג בעבירות נשק ניתן למצוא פסיקות לכאן ולכאן.."

עם זאת עונש המאסר הופחת ל- 24 חודשים בשל הסכמת המשיבה להפחתה "שולית" בעונשו של המערער לנוכח הסדר אליו הגיעו הצדדים בנושא מסירת האקדח, וטענת המערער לפיה בית המשפט המחוזי תיאר את נסיבות הירי בצורה שאינה זהה לעובדות כתב האישום המתוקן, בפרט כאשר ציין כי המערער ירה אל עבר הצעירים, בעוד שהאמור בכתב האישום אינו הולם זאת במדויק.

בע"פ 2006/12 מדינת ישראל נ' קאסם אסדי (פורסם בנבו, 28.03.2012) המשיב הגיע לביתו של אחר, לו היה אחיו חייב כספים, כשהוא נושא אקדח טעון בכדורים, בלא רשות לפי דין. באותה עת שהו בביתו של האחר, גיסתו - המתלוננת, ושני ילדיה הקטינים. המשיב קרא לאחר וכשהמתלוננת יצאה למרפסת הבית, איים עליה בעודו מחזיק את האקדח הטעון ולאחר מכן ירה כדור לעבר החלק העליון של הבית. הוא הורשע בעבירות של נשיאת נשק ותחמושת, איומים ויריות באזור מגורים, ונדון ל- 15 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננת.

בית המשפט העליון דחה את ערעור המדינה על קולת העונש אך ציין כי-

"המעשים המיוחסים למשיב הינם חמורים ואין להקל בהם ראש. המשיב נשא נשק שלא כדין, ולא רק זאת אלא שאף בחר לעשות בו שימוש וירה אל עבר בניין מגורים בשעות היום כאשר ידע שהמתלוננת נמצאת במפרסת דירתה. כל זאת, בשל מעורבותו בסכסוך כספי בין אחיו לבין גיסה של המתלוננת. בנוסף, מדיניות הענישה הנהוגה בעבירות נשק, אף כאשר לא מדובר בעבירות של סחר בנשק, היא מדיניות של ענישה מרתיעה. כבר נפסק בעבר כי "הגיעה השעה להחמיר בעבירות של החזקת נשק ושימוש בו. נשק המוחזק שלא כדין עלול למצוא דרכו לידיים עוינות ועלול גם לשמש למטרות פליליות" (ע"פ 4460/11 מדינת ישראל נ' פאיד [פורסם בנבו], 28.11.2011).

בע"פ 2773/11 **יוסף רקיבי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.11.11) המערער, לאחר ויכוח אקראי וסתמי עם המתלונן, שלאחריו תכנן עם אחרים להכות את המתלונן ולהפחידו באמצעות אקדח, עמד מחוץ לקרוואן בו שהה המתלונן וירה באקדח דרך חלון הסמוך למיטת המתלונן ארבע יריות לכיוון הקיר בו נמצאת מיטתו של המתלונן. היריות לא פגעו במתלונן אך חלפו בסמוך אליו. לאחר הירי, המערער ברח והסתיר את האקדח. המערער הורשע בעבירות של ירי באזור מגורים; עבירות בנשק (הובלת נשק); השמדת ראיה; ואיומים; ונדון ל-36 חודשי מאסר בפועל, ולמאסר על תנאי.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע-

"לא ראינו מקום להקל בעונשו של המערער. נראה כי גזר הדין שהוטל על המערער נוטה דווקא לקולא, בשל העונשים הקלים שהוטלו על חבריו. אין ספק כי המערער הוא שהיה דומיננטי בארוע. בשל יכוח של מה בכך, לא נתקרה דעתו של המערער עד אשר איתר את המתלונן וירה יריות מסוכנות, בעוד חבריו לאישום נואשו ועזבו את הזירה. המערער גילה נחישות בלתי מובנת בהשגת המטרה. היריות אותן ירה המערער סכנו את המתלונן ורק בנס לא קרה דבר. אכן, הנשק לא היה של המערער, אך הוא היה זה שעשה בו שימוש כלפי המתלונן, מכאן שחלקו הוא החמור מבין המעורבים."

בע"פ 7103/06 **אברהים חשימה נ' מדינת ישראל** (פוסם בנבו, 27.03.07) חמישה חודשים לאחר שאחר ירה לעבר רגלי אחיו של המערער ופצע אותו קשה, הבחין המערער באחר יושב ברכב. הוא ניגש אליו, החליף עמו דברים ולבסוף ביקש ממנו להמתין לו, ואז נכנס לחנות סמוכה שבבעלותו, עטה על פניו כיסוי ולבש מעיל, ולאחר מכן יצא לכיוון הרכב כשכלי נשק בידו, וירה לעבר הרכב במטרה להפחיד את האחר. המערער הורשע בעבירות של איומים, מעשה פזיזות ורשלנות, נשיאת נשק וירי באזור מגורים, ונדון ל-36 חודשי מאסר ו-9 חודשים מאסר על תנאי, וכן הופעל מאסר על-תנאי בן 18 חודשים שעמד נגדו, חלקו במצטבר, כך שהתוצאה הסופית היתה שהמערער נכלא ל-42 חודשים.

בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע-

"חמורות הן העבירות אותן ביצע המערער, ובעיקר חמורה היא העובדה שהחזיק בנשק שלא כדין, ולא היסס לעשות בו שימוש תוך שהוא מסכן את הסובבים אותו, וביניהם עוברי אורח תמימים. שבעתיים חמורה היא העובדה שאין זו הרשעתו הראשונה של המערער בפלילים, בכלל, ובעבירה של החזקת נשק שלא כדין, בפרט. למערער הרשעה קודמת מסוג זה, בגינה עמד נגדו ביום ביצוען של העבירות הנוכחיות מאסר על-תנאי משמעותי. הנה כי כן, נראה כי המערער מתקשה ללמוד את לקח העבר, ונוכח הסכנה הנשקפת ממנו ושאינה טעונה עוד הוכחה, לא היה מנוס מכליאתו לתקופה אשר בעינינו נראית היא מאוזנת וראויה."

7. גם במקרים בהם לא בוצע ירי, הוטלו על נאשמים שהורשעו בעבירות של נשיאת נשק, עונשי מאסר ממשיים.

בע"פ 5604/11 **נידאל נאסר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 05.10.11)- המערער החזיק בביתו אקדח ברטה 9 מ"מ ומחסנית ובה 8 כדורים. נטען כי האקדח אינו תקין. המערער הודה, הביע חרטה, תואר כאדם התורם לקהילה, בעל עבר פלילי שאינו מכביד, נסיבות משפחתיות, ותסקיר חיובי. בית המשפט המחוזי גזר עליו 12 חודשי מאסר בפועל והערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 7655/11 **טארק עבד אל גאבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 05.04.12)- המערער החזיק אקדח ברטה 0.22 טעון. בלשים ביקשו ממנו לעצור ובתגובה הוא נמלט, השליך את הנשק ורץ, עד שנתפס. הוא הורשע בהחזקת נשק שלא כדין ובהפרעה לשוטר במילוי תפקידו. המדינה עתרה לעונש של 20 חודשי מאסר בפועל והמערער טען לעונש של 10 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט המחוזי גזר

עליו 15 חודשי מאסר והערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 3156/11 ג'מיל זראיעה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 21.02.12)- המערער נסע ברכב, לאחר שהסליק בו אקדח, מחסנית טעונה בכדורי אקדח 9 מ"מ וקופסאות עם כדורי אקדח. הוא הודה והביע חרטה. אין לו עבר פלילי. בית המשפט המחוזי גזר עליו 24 חודשי מאסר והערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 2892/13 מוחמד עודתאללה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 29.09.13)- המערער נתפס נוהג ברכב בו היו אקדח ובו מחסנית ריקה מכדורים. אין למערער עבר פלילי. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה שבין שנה לשלוש שנים וגזר עליו 21 חודשי מאסר בפועל והערעור על חומרת העונש נדחה.

בע"פ 761/07 מדינת ישראל נ' מיכאל אדרי (פורסם בנבו, 22.02.07)- המערער נהג ברכב ונתפס מחזיק באקדח, מחסנית ותחמושת המוסתרים בגרב בתחתוניו. כשנעצר, הזדהה כאחר. הוא הורשע בהחזקת נשק שלא כדין ובהפרעה לשוטר במילוי תפקידו, ובית המשפט המחוזי גזר עליו 12 חודשי מאסר בפועל. המדינה ערעה על קולת העונש. צוין כי המערער בעל עבר פלילי בעבירות לא פשוטות. העונש הוחמר ל 24 חודשי מאסר.

8. מעשי הנאשם וחבריו התפתחו שלב אחר שלב והם היו כרוכים בהיערכות מתאימה ובקשירת קשר.

מעשי הנאשם אמנם לא גרמו לנזק פיזי, אולם, ברור שהם הטרידו והפחידו את המתלוננים וגרמו להם בהלה ועגמת נפש.

הסכנה הגלומה בירי מנשק באזור מגורים, רבה וחמורה.

חלקו של הנאשם בביצוע העבירות מרכזי ומשמעותי. הרכב בו נעשה שימוש בעת ביצוע העבירות שייך לנאשם, הנאשם נכח ברכב לכל אורך האירועים והוא היה זה שירה מהנשק.

הרקע למעשי הנאשם, רצונו של הנאשם להפחיד ולאיים על המתלוננים, בהמשך לסכסוך קודם בין המשפחות.

9. הנאשם עשה את מעשיו בצהרי יום, בטבורה של שכונת מגורים, בעזות מצח, כאילו לית דין ולית דין.

10. בהתחשב, בחומרת מעשי העבירות שביצע הנאשם בנסיבותיהם, במידת אשמו של הנאשם, בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות ובמידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, נראה לי כי מתחם העונש ההולם למעשי הנאשם נע בין 15 ל- 42 חודשי מאסר בפועל.

11. כאמור, שירות המבחן ערך תסקיר על הנאשם, בו צוין בין היתר כי הנאשם שולל בעייתיות בתחום האלכוהול ושולל נזקקות טיפולית, וכי על רקע זה ובהתייחס לרמת המסוכנות הנובעת מהנאשם ולחומרת מעשיו, קצינת המבחן איננה ממליצה על אפיק שיקומי והיא מציינת כי ענישה מוחשית וקונקרטיית תחבר את הנאשם למחירים של התנהגות אלימה בעתיד.

ההגנה הגישה במסגרת טיעוניה לעונש מסמך מטעם קרימינולוגית המשמשת כיועצת שיקום תומך בסניגוריה הציבורית, הממליץ להפנות את הנאשם למרכז לטיפול בהתמכרויות ולעמותת "ריאן", הפועלת לקידום השכלה ותעסוקה לצעירים בדואים.

במסמך האמור מצוין כי הנאשם הביע בפני עורכת המסמך רצון להשתלב בתהליך טיפול בבעיית האלכוהול וכי עורכת המסמך מוצאת שזו הזדמנות שיש לנצלה.

אינני סבור שבכל פעם שההגנה מגישה "תסקיר" מטעמה על הנאשם, יש צורך להשוותו לתסקיר שירות המבחן שהוגש על הנאשם ולקבוע איזה מהם יש להעדיף. ובכל זאת, תסקיר שירות המבחן על הנאשם מקיף, מתייחס למכלול היבטים רלוונטיים ומתבסס בין היתר על דברים מפורשים שהנאשם אמר ועל אבחון מסוכנות שנערך לנאשם. בעוד התסקיר מטעם ההגנה דל בפרטים, מצומצם בתכניו, איננו מתייחס באופן עצמאי ל"בעיית האלכוהול" הנטענת של הנאשם, והוא מבוסס בעיקר על אמירת הנאשם, הסותרת אמירה מפורשת שלו לשירות המבחן.

מעבר לכך, גם המלצות שירות המבחן הן רק המלצות ובקביעת גזר הדין על בית המשפט להתחשב בנתונים ובאינטרסים שונים שאינם על סדר יומו של שירות המבחן. במקרה זה, גם אם שירות המבחן היה ממליץ את ההמלצה שבתסקיר מטעם הנאשם, הייתי דוחה אותה.

12. התופעה של שימוש באלימות, כולל ירי מנשק חם, במסגרת סכסוכי משפחות במגזר הבדואי, היא תופעה רווחת. על בית המשפט לתרום את תרומתו לבלימתה. הדעת נותנת שעונשים משמעותיים על מעשים כאלה עשויים להרתיע גם את הציבור הרחב.

13. העמדות בהן מחזיק הנאשם בקשר לכבוד אישי ומשפחתי, הנותנות לגיטימציה למעשים אלימים, והערכת שירות המבחן על קיומה של רמת סיכון בינונית להתנהגות תוקפנית של הנאשם ברמת חומרה בינונית, מחייבות הרתעת הנאשם מחזרה על מעשים דומים.

14. לנאשם עבר פלילי הכולל הרשעות בעבירות של התפרצות, פריצה וגניבה מרכב, הסגת גבול וגניבה, והוא ריצה עונש מאסר של חודשיים.

15. בגזירת עונשו של הנאשם אני מביא בחשבון גם את הדברים הבאים -

בכתב האישום לא מצוין סוגו של הנשק ולמי הוא שייך.

הירי שביצע הנאשם לא כוון לפגיעה בבני אדם ובפועל לא גרם נזק פיזי.

עובר לחלק החמור יותר של האירוע, אחד המתלוננים זרק לעבר הרכב בו נסע הנאשם צינור מתכת, שפגע ברכב.

ברכב היו אנשים נוספים. איש מהם לא זוהה ולא הובא לדין. כך שהנאשם הוא היחיד המשלם על חלקו בפרשה.

הנאשם צעיר. הוא הוכיח יכולת להתמיד בעבודה ולתפקד באורח נורמטיבי. ועתידו לפניו.

נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם - כמצוין בתסקיר שירות המבחן - אינן קלות ויש להניח שהן תרמו במידה מסוימת להתפתחותו ולהתנהלותו.

הנאשם הודה ונטל אחריות על מעשיו.

הודאת הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון שבגדרו התביעה הגבילה עצמה לעתור להטיל עליו 36 חודשי מאסר בפועל.

הושגה סולחה בין המשפחות היריבות.

זהו מאסרו המשמעותי הראשון של הנאשם ומטבע הדברים הוא יגרום לפגיעה בנאשם ובמשפחתו.

16. בהתחשב בכל האמור, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 24 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו מהמאסר שלא יעבור עבירת נשק המסווגת כפשע.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, כ' חשוון תשע"ח, 09 נובמבר 2017, במעמד הנוכחים.